

CHILE — fimm ár við fasismu

Mánadagin, 11. september, eru fimm ár liðin, síðani chilenskir heryvirmenn við Pinochet á odda tóku ræðið í landinum eftir eitt blóðugt kvett, har fólkavaldi forsetin, Allende, varð tikin av dögum.

Framhaldandi solidaritetsarbeiði

11. september eru liðin fimm ár, síðan Unidad Popular stjórnin í Chile varð kveistrað til viks av einum hermannaakvetti og ein hermannaastjórn undir leiðslu av fascistiska generalinum Pinochet tók við.

Viðá hvar um heimin liva nú chilennar í útlegd og víða hvar um heimin hava demokratiskt sinnað fólk tikið seg saman at stuðla hesum flóttafólkunum og demokratisku andstöðuni í Chile.

Serliga hevur verið lagdur dentur á at fáa greiði á, hvar fleiri enn 2500 fangar, sum junnastýrið higartil hevur sagt seg einki vita um, eru.

Hungursverkfall

Hetta seinasta árið hava serliga hungursverkfall verið nýtt í stríðnum fyrri at leggja trýst á Pinochet og hansara hermannaastýri. Undirtøkan hevur verið heilt stór. Í juni í ár

vóru eini 800 chilensk flóttafólk í 22 londum, sum tóku lut í hungursverkfallum og at tey eisini hava havt stóra ávirkan sýnir niðanfyri prentaða røða hildin av chilennara í Keyptmannahavn 13. juni, tá Pinochet hevði lovað katólsku kirkjuni í Chile at koma til samráðingar um tey horvnu innan 30 dagar:

»Vit chilennar eru sera takksamir fyrri tann stuðul tit stóðugt veita okkum í stríðnum móti Juntastýrinum.

Vit eru serliga takksamir í hesari lätuni, har tit hava sýnt umfatandi stuðul og solidaritet við tey 200 avvarðandi teirra horvnu, sum hava verið í hungursverkfalli heima í Chile og við tey yvir 800, sum í 22 londum somuleiðis hava skipað fyrri hungursverkfalli.

Vegna »Felagsskap skyldfólk teirra horvnu í Chile« veita vit tók til øll fakfeløg, ungmanna-feløg,

Men móttstøðan móti tí fasistiska stýrinum hjá Pinochet heldur fram og sama er at siga um solidaritetsarbeiðið víða hvar um heimin.

Vit prenta her tvær greinar. Onnur er

kvinnufeløg, trúarfelagskapir og mentanarlig feløg, til politiskar flokkar, ja, eisini til donsku stjórnina og Anker Jørgensen sjálfan, sum stuðlaðu sak okkara.

Hetta tiltak er partur av tí stríðnum, sum byrjaði seinasta ár, tá ein bólkur av kvinnum settu Pinochet og loynipóliti hansara, DINA, í eina ringa stóðu við at fremja fyrsta hungursverkfallið í ST-húsinum í Santiago de Chile og harvið visti chilenska fólkunum á eina nýggja leið í stríðnum fyrri frælsi.

Hvat hava vit so rokkið til dagin í dag við hesum tiltøkum??? Sum felagar okkara í Chile siga tað, so hava vit rokkið, at bæði stjórnin og pressa hennara hava viðurkent, at vandamálið viðvíkjandi teim horvnu fangunum er til. Tað hevur eisini eydnast okkum at greiða fyrri almenninginum bæði í og utanfyri Chile, hvør veruliga hevur ábyrgdina av hesi álvarslegu stöðuni.

Tað hevur eydnast at fáa enn fleiri at taka lut í andstöðuni, bæði fakfeløg, studentafeløg, trúarfelagskapir og mentanarligar røslur. Øll hava tey opinlýst bjóðað diktaturinum av við at ganga kravgongur í gotum Santiagos.

Tað ber ikki til hjá Pinochet at leingja pinsurnar hjá fleiri túsund og øll mannaættin fer at biða eftir svarinum 8. juli, svarið, sum einans Pinochet kennir.

Men tað eru góðar grundir ikki at lita ov nógv á lyfti Pinochets. Í fjór tók tað meira enn 3 mór. hjá honum at koma við einum einkisigandi svari, sum sjálvur ST-skrivarin setti var einki vert. Fyri kortum svór Pinochet eisini uppá, at stjórn hansara hevði einki at gera við morðið á Letelier, uttanríkisráðharran Unidas Popular, sum herfyri varð framt í Washington. Men kanningar, sum gjórdar eru í USA, hava sýnt, at tað var DINA, loynipólitið, sum framt morðið og kann hetta ikki hava verið Pinochet ókunnugt.

Ti er hungursverkfallið ikki av — tað er einans stóðgæð fyrbils.

Vit heita á allar felagsskapir um at venda sær til chilensku biskuparnar og

veita teimum stuðul í samráðingunum.

Vit mæla eisini til at alt samband við hermannaastýrið verður slitið hesar 30 dagarnar. Samstundis fara vit eisini at stuðla til at øll solidaritetstiltøk í Norðanlondum verða samskipað og at gjord verður ein felags sendinevnd, sum kann fara til Chile at kanna viðurskiptini beinleiðis á staðnum.

Vit fara at heita á

um tey mongu hungursverkføllini, sum chilensk flóttafólk hava verið í og hin er um lutin hjá chilensku kirkjuni í stríðnum móti juntaini

stjórnirnar, um alment at gera stóðu sína viðvíkjandi teir horvnu greiða og krevja eitt fullgott svar frá Pinochet.

Tað fer fyrr ella seinri við stríð og arbeiði at eydnast at fáa hetta svarið. Túsundtals chilenskir fosturlandsvinir kunnu ikki hvørva uttan spor.

FYRI FOSTURLAND-
ID — FYRI LÍVID —
FYRI FRÆLSI — VIT
VILJA FINNA TEY!

Chilenska kirkjan virkin í stríðnum

Andstöðan móti Pinochet-stýrinum er økt í hvørjum, hóast nógv eru myrd, koyrd av landinum ella tey eru flydd. Onnur uppáttur — eini 2500 — sigast at vera horvin hóast tað í flestu førum eru prógv fyrri, at tey eru handtikin av loynliga militæropóliti, DINA.

Bæði ST-skrivarin Kurt Waldheim og nógv onnur hava roynt at fingið eina frágreiðing um hesi »horvnu«, men higartil til fánýtis.

Hetta seinasta árið hevur serliga hungursverkfall verið nýtt í stríðnum at fáa upplýsingar um hesi »horvnu«.

Tað byrjaði á sumri í 1977, tá einar 30 kvinnur fóru inn á ST-skrivstovuna í Santiago de Chile og har fóru at svelta seg. Hetta vakti miklan ans um allan heimin og hevði til úrslit — tá hungursverkfallið hevði staðið við í 13 dagar — at Kurt Waldheim, ST-áðalskrivari, fekk lyfti frá Pinochet um at eina fulgðða frágreiðing um tey horvnu innan 90 dagar.

Hatta varð tó ikki so. Eitt svar kom, men Waldheim setti tað at vera púra einkisigandi.

Síðan hava verið fleiri hungursverkfall og komu tey í hæddina nú í summarnar tá yvir 800 fólk í 22 londum sveltaðu seg. Hetta vakti ein slíkan ans í heiminum, at Pinochet aftur mátti lova at koma við einum svari — nú innan 30 dagar. Tað var hesaferð chilenska biskupparáðið, sum fekk lyftið, og niðanfyri er áheitan biskuppa á tey sveltandi um at gevast nú lyfti var givið.

Yvirlýsing katólska biskupparáðs Chile

1. »Í longri tíð hava vit chilenskir biskuppar fleiri ferðir verið í nærum somu ræðuligu stóðu, sum handtiknir og horvni borgarar eru í og sum familjur teirra horvnu, ið ikki vita um skyldfólkini eru á lívi, eru í.

Vit hava vitst stjórnina á hesi viðurskipti — hava sent umsóknir og vælpógvadur frágreiðingar, bæði alment og privat. Serliga fara vit at vísa á skriv okkara frá mars 1977, har vit heita á stjórnina, um at fáa greiði á lagnuni hjá hvørjum einstakum av teim horvnu. Um lagna teirra ikki verður greidd — søgdu vit tá — kunnu familjur teirra ikki fáa sálárfrið, ei heldur kann veruligur friður gerast í Chile og andlitið hjá Chile kann ongantíð verða reint«.

Tiltøkini, sum hesar seinastu vikurnar hava havt so stóra ávirkan, bæði á pressuna í Chile eins væl og á alheimspressuna, bera prógv um, at tað framvegis er ein skylda at fáa greiði á hesum lagnum«.

2. »Tað hevur altíð verið ynski okkara við virðing at taka lut í teirri sorg, sum avvarðandi teirra horvnu liva í og vit siggja tað, sum okkara skyldu og teirra sjálvsagda rætt at fáa allar upplýsingar til vega, sum fáast kunnu elskaðu ættfólk teirra.

Tann møguleikin, at tiltak okkara verður tulkað ella nýtt til onnur endamál, sum eru arbeiði kirkjunnar fremmand,

skal ikki forða okkum at halda fram, inn til hetta rættvísiskrivið hevur vunnið frama«.

3. »Somuleiðis virða vit tey offur, sum avvarðandi teirra horvnu hava gjørt fyrri at ávirka almenningin uttan harðskap og fyrri at hann skal fata, hvussu rættvís, sjálvsøgd og átroðkandi krøvini eru. Vegna ta virðing, sum vit øll skylda Gudi, skapara av harra yvir menniskjans lívi, og vegna tess, at vit halda at komið er til eitt gott úrslit í hesi rættvísissøk, heita vit á tykkum at gevast við hungursverkfallinum, sum nú hevur vart í meira enn 2 vikur. Kirkjan fer at gera alt hon er ment, fyrri at tit fáa tað svarið, tit av røttum eiga«.

4. »Biskuppafundurin hevur heitt á Raul Silva Henriques, kardinal, og á Fransisco de Borja Valenzuela, formann, um at tosa við innanríkisráðharran Sergio Fernandez. Ráðharrin hevur svarað, at stjórnin um stutta tíð fer at klárleggja, hvat er virðið av øllum teim menniskjum, sum søgd eru at vera horvin. Harafturat ætlar ráðharrin, at greiða allar lögfrøðisligar spurningar, sum hava samband við hetta.

Vit heita á allar chilennarar, at sýna gott skil og góðan vilja — serliga vanda vit okkum til trúarbrøður okkara fyrri, at vit øll — við Guðs hjálp — í felag kunnu vinna á øllum trupulleikum, sum enn forða fyrri ynsktu tjóðskaparligu semjuni«.

Fransisco de Borja Valenzuela, erkbispuur, biskuppur fyrri San Felipe, formaður í Biskupparáðnum

Raul Silva Henriques, erkbispuur fyrri Santiago de Chile, Sergio Contreras, biskuppur fyrri Temuco, Orozimbo Fuenzalido, biskuppur fyrri Los Angeles, Sergio Valech, hjálparbispuur fyrri Santiago de Chile, Carlos Gonzales, biskuppur fyrri Talca.

6. juni 1978

Ende myndin er av eini mótmælisingu í Washington. Hetta sípar til, at Kina stóðugt veitur um handils- og samband við Chile og veitir Pinochetstýrinum stór